

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์คำนิยามที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2524" มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์หาคำนิยามเรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รายวิชา ท 401 - 402 , ท 503 - 504 และ ท 605 - 606 ซึ่งได้แก่หนังสือเรียนภาษาไทยชุดวรรณวิทัศน เล่ม 1 - 2 , หักพัฒนา เล่ม 1 - 2 และภาษาพิจารณา เล่ม 1 - 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนการวิจัยดังนี้

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำนิยาม การสอน และการปลูกฝังคำนิยามที่พึงประสงค์
2. ศึกษาหลักสูตรและหนังสือเรียนวิชาภาษาไทย ท 401 - 402 , ท 503 - 504 และ ท 605 - 606 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อย่างละเอียด
3. สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 - 5 - 6 ระดับละ 2 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวมสัมภาษณ์อาจารย์ 30 คน และสัมภาษณ์นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 - 5 - 6 ระดับละ 2 คน จำนวน 5 โรงเรียน รวมสัมภาษณ์นักเรียน 30 คน โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้เรื่องคำนิยามที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิทัศน เล่ม 1 - 2 หักพัฒนา เล่ม 1 - 2 ภาษาพิจารณา เล่ม 1 - 2 เพื่อนำข้อมูลและแนวคิดที่ได้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวิเคราะห์หาคำนิยามในหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ทั้ง 6 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบวิเคราะห์ค่านิยม สร้างขึ้นเพื่อใช้วิเคราะห์ค่านิยมที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 วิธีสร้างแบบวิเคราะห์ค่านิยม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. นำค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ได้มีผู้คนคว่ำวิจัยไว้แล้ว ได้แก่ ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ความประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ค่านิยมเพื่อชีวิตและสังคมไทย 20 ประการ ซึ่งวิจัยโดยกองวิจัยและวางแผน ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ทฤษฎีค่านิยมของสแปรงเกอ์ และโรคิช มาจัดหมวดหมู่ โดยจัดแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง หรือค่านิยมค่านิยมครองตน มี 21 รายการ
2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคมและประเทศชาติ หรือค่านิยมค่านิยมสังคม มี 15 รายการ
3. ค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรม ศาสนาและศีลธรรม มี 9 รายการ
4. ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความงาม มี 6 รายการ

2. สร้างแบบวิเคราะห์ค่านิยมแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขปรับปรุงแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ทรวจพิจารณาความหมายว่าครอบคลุม และเพียงพอหรือไม่

3. นำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขแบบวิเคราะห์ให้เหมาะสม แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง จากนั้นจึงสร้างแบบวิเคราะห์ที่จะใช้ในการวิเคราะห์ค่านิยมในหนังสือเรียนภาษาไทยวิชาบังคับ ชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 1 - 2 , ทักษพัฒนา เล่ม 1 - 2 และภาษาพิจารณา เล่ม 1 - 2

4. แบบวิเคราะห์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ค่านิยมที่มีอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักษ์ เล่ม 1 - 2 , ทักษพัฒนา เล่ม 1 - 2 และภาษาพิจารณา เล่ม 1 - 2 รายละเอียดของค่านิยมค่านิยมต่าง ๆ มีดังนี้

1. ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง หรือค่านิยมค่านองการครองตน

- 1.1 ความมีระเบียบวินัยในตนเอง
- 1.2 ความออกนอกกฎ
- 1.3 การพึ่งตนเอง
- 1.4 การประหยัดและอดออม
- 1.5 ความมีสติปัญญาไตร่ตรองหาเหตุผล
- 1.6 ความรับผิดชอบ
- 1.7 ความรักเกียรติ
- 1.8 ความมีน้ำใจ ใจกว้าง
- 1.9 ความสุภาพและมีมารยาทดี
- 1.10 ความขยันหมั่นเพียร
- 1.11 การครองตัวของสตรี
- 1.12 การเลือกคบมิตรที่ดี
- 1.13 การศึกษาหาความรู้
- 1.14 ความศรัทธาในการทำความดี
- 1.15 การรู้จักประมาณตนในการดำรงชีวิต
- 1.16 การรักความสัตย์จริง
- 1.17 การรู้จักรักษาสุขภาพและพลานามัย
- 1.18 ความเคารพเชื่อฟัง
- 1.19 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 1.20 ความภูมิใจในตนเอง
- 1.21 การต่อต้านสิ่งเสพติดและอบายมุข

2. ค่านิยมเกี่ยวกับสังคมและประเทศชาติ หรือค่านิยมค่านองสังคม

- 2.1 ความสามัคคี
- 2.2 ความเสียสละเพื่อส่วนรวม
- 2.3 ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

- 2.4 ความรักวัฒนธรรมชนมธรรมนิยมประเพณีของไทย
 - 2.5 ความนิยมและภาคภูมิใจในสิ่งของที่มีผลิตขึ้นในประเทศไทย
 - 2.6 ความรักเอกราชของชาติไทยและภูมิใจในความเป็นไทย
 - 2.7 ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์
 - 2.8 การรักษาและหวงแหนสาธารณสมบัติ
 - 2.9 การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 - 2.10 ความยุติธรรมและความเสมอภาคในสังคม
 - 2.11 ความเคารพและให้เกียรติผู้อื่นว่าสูงกว่าตนในสังคม
 - 2.12 การเห็นความสำคัญของครอบครัวในฐานะที่เป็นพื้นฐานของสังคม
 - 2.13 ความเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 2.14 ความมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างเสรีภาพ สมรรถภาพ และภราครภาพให้เกิดขึ้นในสังคม
 - 2.15 ความศรัทธาในการปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย
3. ค่านิยมเกี่ยวกับจริยธรรม ศาสนาและศีลธรรม
 - 3.1 ความมีจิตใจเมตตากรุณา และโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น
 - 3.2 ความซื่อสัตย์สุจริตทางกาย วาจา ใจ
 - 3.3 ความกตัญญูแก่ผู้ที่ผู้มีคุณ
 - 3.4 ความละเอียดเกรงกลัวต่อการทำชั่ว
 - 3.5 ความมีสติระลึกรู้จักและไม่ประมาท
 - 3.6 การตระหนักในความสำคัญของศีลธรรม ที่มีต่อการพัฒนาจิตใจมนุษย์
 - 3.7 ความยึดมั่นในศาสนาในฐานะที่เป็นที่พึ่งทางใจและเป็นแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิต
 - 3.8 การยกย่องสรรเสริญผู้กระทำความดีต่อกันการทำชั่ว
 - 3.9 การเห็นความสำคัญของพิธีกรรมและประเพณีทางศาสนา

4. ค่านิยมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความงาม

- 4.1 การตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิต
- 4.2 การไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีงามขึ้น
- 4.3 การอนุรักษ์สภาพแวดล้อมที่งดงาม
- 4.4 ความรักธรรมชาติและเห็นความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ
- 4.5 การเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภาษาและวรรณคดี
- 4.6 การตระหนักในความสำคัญของการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคลว่าทำให้เกิดผลดีทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่มีค่านิยมค่านางต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจิตร เล่ม 1 - 2 , ทักษะพัฒนา เล่ม 1 - 2 , ภาษาพิจารณา เล่ม 1 - 2 ในการพิจารณาค่านิยมนั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากข้อความที่เป็นเนื้อหาสาระ คำอธิบาย ตัวอย่างข้อความที่ยกมาประกอบเรื่อง และด้วยคำสำนวนที่มีอยู่ในเรื่องทุกเรื่อง ทุกหน้า ในการนับความถี่ จะนับจากการปรากฏของข้อความที่มีค่านิยมนั้น

2. ผู้วิจัยคัดลอกข้อความตอนที่แสดงถึงค่านิยมนั้น ๆ ออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัด ความความถี่ที่ปรากฏ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ตามแบบวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ผู้วิจัยสรุปผลการเก็บรวบรวมค่านิยมแสดงในตารางแจกแจงความถี่

การเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปแบบความเรียงประกอบการร่าง แสดงความถี่ของค่านิยมที่อ่านพบในหนังสือแต่ละเล่ม